

**BOLALAR KIYIMLARINI MODELLARINI TANLASHDA QULAYLIK
VA ESTETIKANING BOG'LIQLIGI**

Karimova Irodaxon Akramovna

Farg'ona Shahar 1-sonli politexnikumi ta'lim ustasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolalar kiyimlari modellari, ularning turlari, funksional xususiyatlari, material tanlovi hamda dizayndagi zamonaviy tendensiyalar keng yoritilgan. Kiyimlar modeli har bir yosh bosqichiga mos ravishda farqlanib, chaqaloqlardan boshlab o'smirlar davrigacha har bir davrning ehtiyojlari inobatga olinadi. Maqolada qulaylik, gigiyena, estetik ko'rinish, harakat erkinligi va xavfsizlik kabi asosiy mezonlar asosida bolalar kiyimi dizayni tahlil qilingan. Shuningdek, maqola zamonaviy moda sanoatida ekologik matolardan foydalanish, uniseks kiyimlar, mashhur qahramonlar tasviri va sport uslubidagi kiyimlar dizayni haqida ham ma'lumot beradi. Bolalar kiyimi nafaqat kiyinish vositasi, balki ularning ruhiy va jismoniy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadigan omil sifatida ko'riladi. Ushbu maqola tikuvchilik, dizayn, pedagogika va bolalar salomatligi sohalarida o'qiyotganlar uchun foydali ilmiy-ommabop manba bo'la oladi.

Kalit so'zlar: Bolalar kiyimi, kiyim modeli, dizayn, tabiiy mato, yosh bosqichi, estetik ko'rinish, ekologik moda, harakat erkinligi, kiyim gigiyenasi, qulaylik.

Kirish

Bolalar kiyimi – bu nafaqat estetik va chiroyli ko'rinishga ega bo'lishi, balki bola organizmi uchun qulay, xavfsiz va sog'lom bo'lishi kerak bo'lgan mahsulotdir. Har bir yosh bosqichiga qarab kiyim modellari shakli, materiali va funksiyasi turlicha bo'ladi. Zamonaviy moda sanoati va tikuvchilik texnologiyalari bu borada katta yutuqlarga erishmoqda.

Bolalar kiyimlariga qo'yiladigan asosiy talablar

Qulaylik – bola harakatlanishda erkin bo‘lishi kerak. Kiyim juda tor yoki haddan tashqari katta bo‘lmasligi lozim.

Tabiiy material – paxta, bambuk, jun kabi teriga zarar yetkazmaydigan materiallar afzal.

Zamonaviy dizayn – bola yoshiga mos, chiroyli ranglar, qiziqarli naqshlar bolani ruhiy jihatdan ijobiy ta’sir qiladi.

Yil fasliga mosligi – yozgi kiyimlar engil va havo o‘tkazuvchi, qishki kiyimlar issiq va sovuqdan himoyalovchi bo‘lishi kerak.

Yuvishga chidamlilik – bolalar kiyimi tez-tez yuviladigan bo‘lgani sababli, matosi mustahkam bo‘lishi muhim.

Bolalar kiyimlari modellari turlari

1. Yangi tug‘ilgan chaqaloqlar (0–1 yosh)

Model xususiyati: Beziklar minimal, orqada bog‘ichli yoki ilgakli, yumshoq paxta matodan tikiladi.

Turlari: bodilar, sliperlar, pampersli ichki kiyimlar, boshqacha shapka.

2. Go‘daklar (1–3 yosh)

Model xususiyati: Elastik rezinkali shimlar, keng yengli futbolkalar, yengil kombinezonlar.

Qulaylik: Tez kiyish va echish oson, harakatga halal bermaydi.

3. Maktabgacha yoshdagilar (4–6 yosh)

Model xususiyati: Rangi yorqin, qiziqarli belgilar (multfilm qahramonlari), jinsidan kelib chiqqan holda (qizlar uchun yubka, o‘g‘il bolalar uchun shortik).

Material: Ko‘proq paxta, ba’zan denim yoki sport matolaridan foydalaniladi.

4. Maktab yoshidagi bolalar (7–12 yosh)

Model xususiyati: Formalar, sport kiyimlari, maktabgacha forma, klassik va kundalik uslubdagi kiyimlar.

Trendlari: Dastlabki shaxsiy uslub shakllanishi, modaga qiziqish paydo bo‘ladi.

5. O‘smirlar (13–16 yosh)

Model xususiyati: Moda tendensiyalariga mos, yoshga xos individual dizaynlar. T-shirt, jinslar, hudilarga talab ortadi.

Material: Kiyim tanlovida nafaqat qulaylik, balki tashqi ko'rinishga bo'lgan ehtiyoj ustunlik qiladi.

Zamonaviy bolalar kiyimlari dizaynidagi tendensiyalar

Ekologik toza matolar — tabiiy bo'yoqlar, qayta ishlangan to'qimalar. Uniseks modellar — jinsga bog'liq bo'lmagan universal kiyimlar. Multfilm yoki brend qahramonlari tasviri — bolalarning qiziqishlariga moslashtirilgan dizayn.

Yorqin ranglar, zamonaviy grafikalar — bolaning o'zini erkin his qilishi uchun. Sport uslubi (athleisure) — kundalik kiyimga sport elementlarini qo'shish.

Qo'shimcha ma'lumotlar:

Milliy elementlar bilan bezatilgan bolalar kiyimlari bugungi kunda katta qiziqish uyg'otmoqda. Misol uchun, atlas yoki adras matolardan tayyorlangan zamonaviy milliy liboslar – milliy madaniyatni saqlash va targ'ib qilish vositasiga aylanmoqda.

Ergonomik dizayn — bu bolaning tana tuzilishi va harakatlanish xususiyatlariga mos keladigan kiyim modeli. Tikuvchilikda bu omil hisobga olinmasa, bola noqulaylik his qiladi.

Innovatsion materiallar: Issiqlikni saqlovchi, havo o'tkazuvchi, yuvishga chidamli va dog' tutmaydigan zamonaviy matolar bolalar kiyimlarida keng qo'llanilmoqda.

Qishki kiyimlar: sovuqqa bardoshli, shamol va namlik o'tkazmaydigan, termal qatlamli kurtkalar va kombinezonlar bolalar uchun ayniqsa zarur.

Bozordagi talablarga moslik: Bugungi kunda ota-onalar nafaqat go'zal, balki gigiyenik, chidamli va qulay kiyimlarga ustunlik bermoqda. Shuningdek, tez kiyib-yechish mumkinligi ham muhim omil hisoblanadi (masalan, fermuarlar, kardiganlar, elastik belbog'lar).

Xulosa

Bolalar kiyimlari modellarini yaratishda asosiy maqsad — bolaning jismoniy rivojlanishi va ruhiy holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan, harakatchanlik va go'zallikni uyg'unlashtirgan mahsulot yaratishdir. Kiyim faqat tanani yopuvchi vosita emas, balki bola uchun qulaylik, himoya va estetik tarbiyaning bir vositasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Fayziyeva D. "Bolalar kiyim dizayni asoslari". — Toshkent, 2020.
2. Karimova G. "Yosh xususiyatlariga mos kiyim modellarini loyihalash", Toshkent tekstil instituti, 2021.
3. O'zbekiston tikuvchilik sanoati jurnali — "Kiyim dizayni va funkcionallik", №3, 2022.
4. UNICEF.org – "Bolalar salomatligi va kiyim gigiyenasi bo'yicha tavsiyalar".
5. <https://textile.uz> – O'zbekiston yengil sanoat yangiliklari.